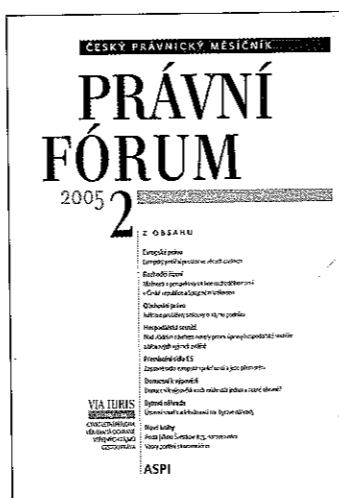

■ EVROPSKÉ PRÁVO	
Evropský justiční prostor ve věcech civilních.....	41
X Naděžda Rozehnalová	
■ ROZHODČÍ ŘÍZENÍ	
Možnosti a perspektivy on-line rozhodčího řízení v České republice a Spojeném království.....	45
X Julia Hörnle, Radim Polčák	
■ OBCHODNÍ PRÁVO	
Některé problémy smlouvy o nájmu podniku.....	51
Stanislav Plíva	
■ HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ	
Nad vládním návrhem novely právní úpravy hospodářské soutěže a blokových výjimek zvláště.....	55
Petr Běhan	
■ PŘEMÍSTĚNÍ SÍDLA ES	
Zapsané sídlo evropské společnosti a jeho přemístění.....	61
Tomáš Dvořák	
■ DONUCENÍ K VÝPOVĚDI	
Donucení k výpovědi aneb může stát jednat v nutné obraně?.....	68
Jiří Herczeg, Jiří Teryngel	
■ BYTOVÁ NÁHRADA	
Ústavní soud k adekvátnosti tzv. bytové náhrady.....	76
Pavel Varvařovský	
■ NOVÉ KNIHY	
Pocta Jiřímu Švestkovi k 75. narozeninám.....	77
Tomáš Dvořák	
Vzory podání s komentářem.....	79
Jaroslav Kobík, Jan Jungwiert	

VIA IURIS

Via Iuris pokračuje.....	1
Jiří Kopal	
Právní aspekty nedobrovolné sterilizace žen.....	2
Michaela Tomisová	
Právní kliniky – vzdělávací model pro 21. století?.....	9
Vítězslav Dohnal	
Žaloby ve veřejném zájmu (Část I.).....	13
Pavel Franc	

PRÁVNÍ FÓRUM
Český právník měsíčník
Ročník II
číslo 2/2005
Vydává: ASPI, a. s.

Šéfredaktor: JUDr. Václav Fiala
Redaktorka: Mgr. Hana Dušková

Inzerce: Iva Suchmová,
tel.: 246 040 439

Adresa redakce:
ASPI, a. s.
U nákladového nádraží 6
130 00 Praha 3
Tel.: 246 040 419
246 040 440
Fax: 246 040 401
e-mail: vfiala@aspi.cz

Registrováno:
Ministerstvem kultury ČR
pod číslem MK ČR E 14833,
ISSN 1214-7966

Sazba, tisk:
EXPRESprint, s. r. o., Žilina

Vychází jednou měsíčně
Předplatné na 12 čísel činí
1700 Kč (bez DPH)
a 1785 (včetně DPH)
Cena jednoho čísla je 160 Kč.

Zákaznická linka: 246 040 400

Toto číslo bylo předáno do tisku
dne 22. února 2005.

Příspěvky zasílejte redakci
v jednom výtisku a současně
na disketě, případně e-mailem.
Nevyžádané příspěvky
se nevracejí. Přijetím rukopisu
k uveřejnění získává vydavatel
výhradní licenci uveřejnit
příspěvek v jím vydávaných
časopisech a publikacích
a elektronických produktech.

Za správnost údajů uvedených
v článcích odpovídají jejich autoři.

Přetisk a jakékoli šíření je možné
jen se souhlasem vydavatele.

PRÁVNÍ FÓRUM 2 2005

2. ročník
28. 2. 2005

Evropský justiční prostor ve věcech civilních

NADEŽDA ROZEHNALOVÁ

Několik slov na úvod

Touto statí zahajujeme sérii článků věnovaných evropskému justičnímu prostoru ve věcech civilních. V následujících pokračováních se budeme postupně věnovat rozborům jednotlivých nařízení, příp. mezinárodních úmluv, budou-li v té době ještě platné, vytvářejících oblast vzniklou jako doprovodný jev ekonomické integrace. Obsahem článků bude nejenom analýza textů jednotlivých aktů, ale tam, kde existují, i rozhodnutí Evropského soudního dvora (dále „ESD“). Vedle aktů komunitárního práva se na závěr celé série budeme zabývat i některými dalšími normami, které již přímo nespádají do této oblasti. Konkrétně **Evropskými principy smluvního práva** (jako akademickým pokusem o vznik unifikované úpravy smluvního práva) a **Luganskou úmlouvou o pravomoci soudů a vykonatelnosti soudních rozhodnutí**, která platí mezi státy ES (mimo některé nově přistoupivší státy) a státy Evropského sdružení volného obchodu.

Úvodní článek má jediný cíl: uvést celou problematiku. Zabývat se zde budeme jednak historickým vývojem sledované oblasti, vztahy mezi normami komunitárního původu, mezinárodními smlouvami a normami vnitrostátního původu, tzn. prameny mezinárodního práva soukromého a procesního po vstupu ČR do EU, významem judikatury ESD pro interpretaci komunitárních norem.

I. Vývoj sledované oblasti a přehled platných norem

Od založení Společenství do přijetí Maastrichtské smlouvy

Budování ekonomické integrace akcentující odbourávání administrativních a legislativních překážek volného pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu se jen zdánlivě nedotýká oblasti soukromého práva. Základní svobody pohybu osob, zboží, kapitálu a služeb, které jsou charakteristickými rysy vyšších stupňů integrace trhu, se realizují pomocí nástroje

regulovaného i právem soukromým – obchodních transakcí. Pro ty však nebylo vytvářeno společné právo. Jen některé otázky typu spotřebitelských smluv, pojišťovacích smluv atd. byly regulovány evropským právem. Nadále byla (a je) úprava smluv, které tvoří základ obchodních transakcí, podřízena soukromému právu jednotlivých zemí. To je určováno v konkrétním případě kolizními normami. Obdobně lze říci i o oblasti procesní a o otázkách typu určení pravomoci soudu k řešení sporu či nakládání s rozhodnutím soudu jednoho státu ve státě druhém. Tyto otázky zůstaly upraveny nesjednoceným národním právem. Bylo jasné, že jejich neřešení může přinést

Doc. JUDr.
Naděžda Rozehnalová,
CSc., katedra
mezinárodního
a evropského práva
Masarykovy univerzity
v Brně

Maastrichtská smlouva

řadu problémů, a pokud neřešeny zůstanou, mohou mít zpětný vliv na rozvoj obchodování. Totéž lze uvést u volného pohybu osob. Ty pokud se přemísťují za prací, nutně s sebou přináší i své osobní záležitosti typu právní režim sňatku mezi cizinci, otázky výživného dětí, dědické problémy atd.

Není tudíž divu, že od počátku vzniku Společenství byla věnována těmto otázkám značná pozornost.

Kámen úrazu a základní překážku jejich řešení na komunitární úrovni představovaly pravomoci Společenství. Společnou evropskou úpravu bylo možné opřít pouze o **článek 220 Smlouvy ES** (dnes 293).

„Členské státy zahájí mezi sebou v případě potřeby jednání s cílem zajistit ve prospěch svých státních příslušníků... zjednodušení formalit, jimž podléhá vzájemné uznávání a výkon soudních rozhodnutí a rozhodčích nálezů...“ [zkrácená citace, autor]

Prvým aktem, který vznikl s odvoláním na článek 220, byla **Bruselská úmluva o pravomoci soudů a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních** (přijata 1968, vstup v platnost 1973, tzv. **Brusel I**). Známý problém – různá interpretace unifikovaných textů národními soudy a postupem času i velmi rozdílná aplikace – byl zmírněn založením pravomoci ESD k její interpretaci (Protokol o výkladu Úmluvy o pravomoci soudů a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních Soudním dvorem Evropských společenství). Úmluva se zabývala především dvěma okruhy problémů: otázkou pravomoci soudů jednotlivých členských států a otázkou uznání a vykonatelnosti soudních rozhodnutí. I když vzniklo více návrhů dalších dokumentů, zůstala Bruselská úmluva po dlouhou dobu jedinou platnou úmluvou. Tedy až do roku 1991, kdy vstoupila v platnost Římská úmluva o právu rozhodném pro smlouvy, která unifikovala mezi členskými státy zacházení s hmotně právními předpisy právních řádů (kolizní právo).

Důvodem, proč byla jako pramen úpravy zvolena mezinárodní smlouva, bylo více. Zásadním a rozhodujícím byly omezené pravomoci Společenství. Mimo nesporných výhod přinesla forma mezinárodní smlouvy i řadu problémů. Z mnoha je možné připomenout nepřehlednost v platných verzích smlouvy a protokolů mezi jednotlivými státy. Při přístupech nových členských států docházelo pravidelně k novelizaci či jiným úpravám úmluvy. Samozřejmě, stávající členové museli ratifikovat novou verzi, a po přechodnou dobu tak platily mezi státy verze rozdílné.

Již na tomto místě je třeba připomenout také řadu rozhodnutí ESD vyslovujících se k otázkám interpretace jednotlivých ustanovení Brusel I.^{1) 2)}

1) Rozhodnutí ESD lze získat v elektronické podobě na adrese <http://curia.eu.int>. Některá z rozhodnutí již byla dokonce přeložena do češtiny. Pokud jde o starší rozhodnutí, je možné odkázat i na českou akademickou databázi <http://www.mps.law.muni.cz>.

Období od Maastrichtské do Amsterodamské smlouvy

Určitý zlom v pravomocích Společenství pro oblast spolupráce ve věcech civilní justice přinesla **Maastrichtská smlouva**. Ta vytvořila tzv. **třípilíře**. V rámci třetího pilíře, mezivládního, byla obsažena spolupráce v oblasti justice a vnitřních věcí. Společné závěry byly nadále přijímány cestou souhlasu všech členských států (tj. cestou mezinárodních smluv). Bezprostředně po přijetí Maastrichtské smlouvy vznikly návrhy dalších mezinárodních úmluv (**Brusel II** týkající se pravomoci soudů a uznání a vykonatelnosti ve věcech manželských a rodičovské odpovědnosti, návrhy úmluv týkající se doručování, provádění důkazů). V jejich případě se plně projevila slabá stránka unifikací pomocí mezinárodních smluv – dlouhodobost procesu projednávání v národních parlamentech a následné zastarání textu úpravy. Žádný z nových návrhů se nestal platnou úpravou.

Období po Amsterodamu

Rozhodující vliv na dnešní situaci mělo přijetí **Amsterodamské smlouvy** (1997, vstup v platnost 1999) vytvářející prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Tento prostor má dvě složky – trestněprávní a civilní. Zatímco trestněprávní zůstává ve třetím pilíři, civilní se přesouvá do pilíře prvního, komunitárního. Orgány ES získávají v této oblasti pravomoc vytvářet komunitární právní úpravu cestou vydávání aktů sekundárního práva. Do smlouvy ES byla včleněna nová hlava IIIa (dnes IV) s názvem **Vízová, azylová a přistěhovalecká politika a jiné politiky** týkající se volného pohybu osob. Pod tímto ne zcela vhodným názvem se skrývá i celá soukromoprávní oblast.

Opatření v oblasti justiční spolupráce jsou obsažena v článku 65, pravomoci orgánů ES potom v článku 67. Jednotná interpretace je upravena v článku 68 (viz následující kapitola).

Článek 65

„Opatření v oblasti justiční spolupráce v občanských věcech s důsledky na území jiného státu, přijímaná podle článku 67 a v míře nezbytné pro řádné fungování vnitřního trhu, zahrnují:

2) Bližší k vývoji v této oblasti Rozehnalová, N. – Týč, V.: Evropský justiční prostor v civilních otázkách. Masarykova univerzita, Brno 2003. Pauknerová, M.: Evropské mezinárodní právo soukromé – aktuální otázky. Příloha Právních rozhledů, č. 8, 2003. Další česká literatura věnující se jednotlivým otázkám bude citována průběžně. Pokud jde o zahraniční literaturu, hovoří přehledně k těmto otázkám např. Remien, O.: European Private International Law, the European Community and its Emerging Area of Freedom, Security and Justice. In Common Market Law Review, 2001, str. 53 – 86. Velmi zajímavé shrnutí problematiky mezinárodního evropského a procesního práva obsahuje každoročně časopis IPPrax (Praxis des Internationalen Privat- und Verfahrensrechts) v článcích profesorů Jaymeho a Kohlera uveřejňovaných buďto v prvním, nebo posledním čísle daného roku.

a) zlepšení a zjednodušení

1. systému doručování soudních a mimosoudních písemností do ciziny;
2. spolupráce při provádění důkazů;
3. uznání a vykonatelnosti rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, včetně rozhodnutí v mimosoudních věcech;

b) podporu kompatibility norem členských států v oblasti kolizní a určování pravomoci;

c) odstraňování překážek dobrého fungování občanského soudního řízení, v případě nutnosti podporou kompatibility norem občanského práva procesního členských států.“

Vstupem Amsterodamské smlouvy v platnost tak zmizela pro tuto oblast nutnost uzavírat mezinárodní úmluvy. Jednotlivé záležitosti je tak nejenom možné, ale i nutné upravovat akty sekundárního práva.

Upozornit je ovšem třeba na zvláštní postavení tří států. Protokoly k Amsterodamské smlouvě je vyloučena aplikace hlavy IV pro Dánsko, Velkou Británii a Irsko. Nicméně Irsko a Velká Británie nevyužívají této možnosti, jsou zapojeny do tvorby aktů v této oblasti a tyto se na oba státy vztahují.

Z dalších významných zasedání a přijatých aktů je třeba připomenout ještě:

a) Zasedání Evropské rady konané ve Vídni 11. a 12. prosince 1998. Byl zde přijat tzv. **Vídeňský akční plán**. Jeho obsahem byla pravidla upravující jak nejlépe implementovat ustanovení Amsterodamské smlouvy na oblast svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. Důraz byl kladen mimo jiné na sblížení norem z oblasti procesního práva.

b) Zasedání Evropské Rady 15. a 16. října 1999 v Tampere věnované ustanovení prostoru svobody, bezpečnosti a spravedlnosti. I když velká pozornost byla věnována spolupráci v oblasti trestní, několik bodů bylo věnováno i spolupráci v oblasti justice civilní (přeshraniční soudní spory, problematika žalob malého rozsahu, spotřebitelské žaloby, postupný přechod k automatickému uznávání soudních rozhodnutí, nová procesní pravidla pro intrakomunitární prostor).

Je skutečností, že po vstupu v platnost Amsterodamské úmluvy nastal poměrně rychlý proces přijímání nových nařízení a směrnic. V současné době jsou v námi sledované oblasti platné následující normy:

■ **nařízení Rady (ES) č. 44/2001/ES, o příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I),³⁾**

³⁾ Názvy v českém jazyce byly převzaty z databáze EUR-Lex-Enlargement. I když s nimi u většiny nařízení nesouhlasíme, jak pokud jde o význam odborný, tak i pokud jde o jazykové aspekty, vzhledem k publikaci právě těchto překladů budeme na rozdíl od minulosti používat tyto příslušnými orgány publikované překlady. K problémům s překladem se vrátíme u rozboru jednotlivých norem.

■ **nařízení Rady (ES) č. 2201/2003/ES, o příslušnosti a uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Brusel II),**

■ **nařízení Rady (ES) č. 1348/2000/ES, o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech,**

■ **nařízení Rady (ES) č. 1206/2001/ES, o spolupráci soudů členských států při dokazování v občanských nebo obchodních věcech,**

■ **nařízení Rady (ES) č. 1346/2000/ES, o úpadkových řízeních,**

■ **nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004, o evropském exekučním titulu pro nesporné pohledávky.**

Vedle nich existují:

■ **Úmluva o právu rozhodném pro závazky ze smluv z 19. 6. 1980 (u níž byly zahájeny první kroky k transformaci do nařízení),**

■ **Úmluva o pravomoci soudů a výkonu soudních rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních (původní Brusel I) platící ve vztahu původní členské státy před rozšířením v roce 2004 a Dánsko.**

Pokud jde o směrnice, je třeba alespoň připomenout:

■ **směrnici č. 2003/8/ES, o zlepšení přístupu ke spravedlnosti v přeshraničních sporech stanovením minimálních společných pravidel pro právní pomoc v těchto sporech.**

Z dalších norem majících vliv na vytváření justičního prostoru je vhodné připomenout **Rozhodnutí Rady č. 2001/470/E, o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci.**

Zvláštní problematiku dnes představuje sjednocený přístup ke smlouvám vytvářeným v rámci **Haagské konference mezinárodního práva soukromého**. První úmluvou, přijatou na základě výslovně vyjádřeného doporučení Rady, byla **Úmluva o pravomoci, rozhodném právu, uznání, vykonatelnosti a spolupráci v otázkách rodičovské odpovědnosti a opatření pro ochranu dětí**

Na úrovni jednání jsou mimo jiné návrh nařízení Řím II zabývající se otázkou rozhodného práva pro mimosmluvní odpovědnost, transformace Římské úmluvy o právu rozhodném pro závazky ze smluv (Řím I) do nařízení. Ve výhledu jsou rovněž další oblasti kolizního práva – dědické a rodinné. V oblasti procesní již existuje návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady vytvářející evropský platební rozkaz. Naposled publikovaný návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady vytvářející Evropský platební rozkaz (*Proposal for Regulation of the European Parliament and of the Council creating a European order for payment procedure*) obsahuje regulaci dopadající nikoli

pouze na spory s mezinárodním prvkem (přeshraniční), ale i na čistě vnitrostátní spory. Jde o první nařízení v této oblasti, které by již neznamenovalo pouze vytváření norem s mezinárodním (evropským) prvkem, ale zasáhlo by i oblast vnitrostátního práva, kde by vytvořilo možnost alternativní evropské úpravy.

II. Střety komunitárních norem s jinými prameny úpravy

Zajímavou otázkou je problematika možného střetu komunitárních norem s již existujícími prameny úpravy.⁴⁾

V námi sledované oblasti mezinárodního práva soukromého a procesního (českého) přicházejí do úvahy jak normy vnitrostátního původu (zejména zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním, tak mezinárodní smlouvy (pokud jde o dvoustranné, tak smlouvy o právní pomoci, pokud jde o mnohostranné, potom zejména ty, které byly uzavřeny v rámci Haagské konference mezinárodního práva soukromého, nicméně ne výlučně jenom tyto).

Zabývat se tak lze následujícími vztahovými otázkami:

- A. Normy vnitrostátního původu a normy komunitárního původu.
- B. Normy mezinárodního původu a normy komunitárního původu.

A. Vztah norem vnitrostátního a komunitárního původu

Základním principem aplikace práva Evropských společenství je jejich přímý účinek a aplikační přednost. Dopadají-li tudíž dvě normy (norma vnitrostátního původu a norma komunitárního původu) na tenýž vztah a jejich úprava je různá, aplikuje se norma komunitární. Tento princip je dovozován ze zřizovacích smluv a formulován ESD v několika rozhodnutích. V naší zájmové oblasti může jít konkrétně o vztah zákona o mezinárodním právu soukromém a procesním a nařízení stanovících otázku pravomoci soudů a uznání a vykonatelnosti soudních rozhodnutí (např. č. 44/2001 či č. 2201/2003). Podrobněji se dopadem personálním, teritoriálním a věcným budeme zabývat u jednotlivých nařízeních. Totéž se týká i vyřešení vztahu nařízeních a směrnice tam, kde je otázka upravena ve směrnících a současně není vyloučeno, aby na ni dopadalo obecné ustanovení obsažené v nařízeních (např. otázka pravomoci soudů).

B. Vztah norem mezinárodního a komunitárního původu

Obecně a jednoznačně nelze zodpovědět otázku vztahu těchto norem. Existuje zde totiž více různých problémů.

⁴⁾ Srov. např. Kučera, Z.: Mezinárodní právo soukromé. Doplněk. Brno 2004. Kučera, Z.: Změny v používání norem mezinárodního práva soukromého. In Pocta Jiřímu Švestkovi, ASPI, Praha 2005, str. 153 – 171.

- a) Jednak jde o to, zda má být v intrakomunitárním styku použita mezinárodní smlouva (např. vzniklá dříve než norma komunitární) či norma komunitární.
- b) Dále o to, zda použít komunitární normu (s účinky *erga omnes*, jednalo se např. o Římskou úmluvu o právu rozhodném pro smlouvy) nebo mezinárodní smlouvu uzavřenou členskými státy v nekomunitárním styku.

Problémy vznikly historicky v důsledku vyvíjejících se pravomocí orgánů ES. Samozřejmě svůj vliv měly i měnící se pohledy na vhodnost či nevhodnost použití forem úpravy. Určitá otázka tak v minulosti např. nespádala do okruhu pravomocí ES, státy uzavíraly v rámci mezinárodních organizací mezinárodní smlouvy, a následně po změně pravomocí začaly být přijímány normy komunitární a objevila se nutnost vyjasnění vztahu v rámci existujících závazků.

Jediným řešením je tak výslovné vymezení vztahu k jiným pramenům úpravy. Jako příklad lze opět uvést nařízení Brusel I, které tak ve svých závěrečných ustanoveních uvádí:

- Komunitární úprava nahrazuje mezinárodní smlouvu ve vztahu k vymezeným zemím (úprava Brusel I v nařízení 44/2001 a Brusel I v mezinárodní smlouvě článek 68, Brusel I nařízení a smlouvy o právní pomoci mezi některými zeměmi v čl. 69).
- Komunitární úprava nebrání aplikaci norem mezinárodního původu. Je tak možné je aplikovat souběžně či přednostně (viz nařízení 44/2001 v čl. 71).

III. Řízení o předběžné otázce

Prejudiciální řízení je prostředkem ke sjednocování výkladu a aplikace evropského práva v jednotlivých členských státech.⁵⁾ Je nepochybné, že své místo má i v oblasti evropského justičního prostoru.

Amsterodamská smlouva posunula do jiné roviny otázku pravomoci ESD k interpretaci norem vytvářejících námi sledovanou oblast. Vzhledem k tomu, že se již nadále pohybujeme v rámci prvního, komunitárního pilíře, není nutné zakládat pravomoc ESD zvláštními protokoly. Tato otázka však nezůstala upravena v rámci obecné úpravy článku 234, ale byl přijat zvláštní článek 68. Ten byl velmi silně inspirován zkušenostmi s interpretačními protokoly k Bruselské úmluvě. Základní rozdíl je dán v subjektech, které se mohou na ESD obracet s dotazy. Dle čl. 68 odst. 1 jsou to nikoli soudy prvostupňové, ale jen soudy odvolací.

⁵⁾ K této problematice existuje řada pramenů. V přehledné, krátké podobě viz Týč, V. a kolektiv: Lexikon. Právo Evropské unie, Sagit, Ostrava 2004.

Článek 68 odst. 1

„Článek 234 se použije pro tuto hlavu za těchto okolností a podmíněk: Je-li vznesena ve věci projednávané před soudem členského státu, proti jehož rozhodnutí není podle národního práva opravného prostředku, otázka týkající se výkladu této hlavy nebo platnosti nebo výkladu aktů orgánů Společenství vydaných na základě této hlavy, tento soud se obrátí, považuje-li rozhodnutí této otázky za nezbytné k vydání rozsudku, na Soudní dvůr s žádostí o rozhodnutí o této otázce.“

Nadále je zachována možnost pro Radu, Komisi nebo členský stát obrátit se na ESD o rozhodnutí o výkladu aktů spadajících pod hlavu IV. V takovém případě se však rozhodnutí nepoužít na rozsudky soudů členských států, které již nabyly právní moci (čl. 68 odst. 3).

Článek 68 odst. 3

„Rada, Komise nebo členský stát může požádat Soudní dvůr o rozhodnutí otázky výkladu této hlavy nebo aktů orgánů Společenství vydaných na základě této hlavy. Rozhodnutí Soudního dvora vydané na takovou žádost se nepoužít na rozsudky soudů členských států, které nabyly právní moci.“

Pokud jde o výklad samotný, je třeba vyzdvihnout z pohledu metod použitých již u vydaných rozhodnutí výklad teleologický. Z hlediska druhu výkladu je nutné výklad považovat za výklad autonomní. Naposledy uvedený je zřetelný v řadě rozhodnutí a ESD toto pravidelně v jednotlivých rozhodnutích opakuje. Jako příklad lze ze starších rozhodnutí uvést rozhod-

nutí č. 29/76 *LTU Lufttransportunternehmen GmbH and Co and CO KG v. Eurocontrol*.

V tomto rozhodnutí, ve kterém se ESD zabýval mimo jiné i otázkou rozsahu úmluvy v řízení mezi osobou soukromého práva a orgánem státu, zaznělo zásadní stanovisko k otázce výkladu: **V zájmu uniformity interpretace by tato měla být založena na společném evropském základu. Ten je vytvořen nejenom přihlednutím k systematické a cílům Bruselské úmluvy samotné, ale vychází i z celku obecných principů jednotlivých národních právních řádů.**

Z posledních rozhodnutí, které lze v příslušné databázi získat i v českém jazyce a kde se objevuje opět zdůraznění autonomnosti výkladu, lze odkázat na rozhodnutí ve věci *C-464/01 Johann Gruber v. Bay Wa AG* přijatý 20. 1. 2005.⁶⁾

Závěr

Na závěr je vhodné se krátce zmínit o informačních zdrojích, které budou využívány, příp. kde lze nalézt příslušné texty či rozhodnutí. Oficiální sbírkou právních předpisů je Úřední věstník EU a pokud jde o rozhodnutí ESD potom Sběrka soudních rozhodnutí. Obě existují i v elektronických verzích.

Existující on-line databáze umožňují poměrně rychlý přístup k dokumentům, nicméně tyto služby neposkytují autentické znění. Doporučit tak lze například: <http://www.europa.eu.int> nebo <http://www.curia.eu.int>.

⁶⁾ <http://curia.eu.int/jurisp>.

Možnosti a perspektivy on-line rozhodčího řízení v České republice a Spojeném království

JULIA HORNLE, RADIM POLČÁK

Pojem on-line arbitráže (rozhodčího řízení)

Je běžné, že pojem **on-line arbitráž** je v různých právních a společenských prostředích chápán odlišně. Je to dáno jednak odlišnostmi ve způsobu chápání arbitráže jako takové, ale též rozdílnou mírou pe-

netrace informačních technologií v mechanismech aplikace práva či jejich strukturou a způsoby použití. Není naším cílem podávat zde nějaké všeobjímající definice, nicméně je vzhledem ke stále místy problematickému chápání technologických konexí a externalit mechanismu právní regulace nutné alespoň základním způsobem vymežit, o čem bude řeč.